

KLASA: UP/I-041-02/11-01/5

URBROJ: 326-321-11-48

Zagreb, 20. listopada 2011.

Temeljem odredbi članka 15. točka 3. i članka 8. stavak 1. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine br. 140/05), te članka 257. stavak 2. u vezi s člankom 247. stavak 6. Zakona o tržištu kapitala (Narodne novine br. 88/08, 146/08 i 74/09), po provedenom postupku nadzora nad kreditnom institucijom Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb, Petrinjska 59, Uprava Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, po službenoj dužnosti, na sjednici održanoj dana 20. listopada 2011. donijela je

R J E Š E N J E

- I.** Kreditnoj instituciji Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb, Petrinjska 59, izriče se javna opomena.
- II.** Ovo rješenje objavit će se u Narodnim novinama.

O b r a z l o ž e n j e

I/ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: Agencija) je na temelju ovlaštenja iz članka 541. stavak 1. i 4. i članka 542. Zakona o tržištu kapitala (dalje: ZTK) provela postupak izvanrednog neposrednog nadzora nad kreditnom institucijom Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb, Petrinjska 59 (dalje: Društvo), o čijem je pokretanju Društvo zaprimilo Obavijest o neposrednom nadzoru (KLASA: UP/I-041-02/11-01/5, URBROJ: 326-321-11-1) od 21. lipnja 2011. godine.

Predmet nadzora koji su obavljale ovlaštene osobe Agencije, bio je obavljanje investicijske usluge iz članka 5. stavak 1. točke 7. ZTK-a (provedba ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa), u odnosu na javnu ponudu dionica društva Luka Ploče d.d., Ploče, Trg kralja Tomislava 21 (dalje: Izdavatelj).

Nadzor je proveden sukladno odredbama Glave I. Dijela VI. ZTK-a, o čemu je sačinjen Zapisnik, KLASA: UP/I-041-02/11-01/5, URBROJ: 326-321-11-45 od 22. rujna 2011. (dalje: Zapisnik). Zapisnik, kojim su, u smislu odredbe članka 548. stavak 1. ZTK-a, konstatirane sve nezakonitosti i nepravilnosti utvrđene tijekom provedenog postupka nadzora, dostavljen je Društvu. Dana 03. listopada 2011. u Agenciji je zaprimljen Prigovor Društva na Zapisnik (dalje: Prigovor). Sukladno odredbama

članka 549. i 550. ZTK-a, Društvo u Prigovoru navodi da je u određenim dijelovima Zapisnika pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

U nastavku se iznosi prikaz utvrđenog činjeničnog stanja, te navode razlozi koji su bili odlučujući za rješavanje ove upravne stvari.

II/ Rješenjem Agencije, KLASA: UP/I-451-04/11-12/2, od 16. lipnja 2011. Izdavatelju je odobren jedinstveni prospekt javne ponude 200.353 redovne dionice, pojedinačne nominalne vrijednosti 400,00 kn, ukupne nominalne vrijednosti 80.141.200,00 kn.

U postupku javne ponude dionica Izdavatelja, Društvo je Izdavatelju pružalo investicijsku uslugu provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa iz članka 5. stavak 1. točka 7. ZTK-a.

Upis dionica Izdavatelja u sjedištu i određenim poslovnicama Društva, provodio se u dva kruga. Pravo na upis dionica Izdavatelja u I. krugu imali su dioničari Izdavatelja upisani u depozitoriju Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. (dalje: SKDD) kao imatelji dionica Izdavatelja na dan 31. siječnja 2011. dok su pravo na upis dionica u II. krugu upisa dionica Izdavatelja imale fizičke osobe, pravne osobe te kvalificirani ulagatelji-pravne osobe.

Uvidom u dostavljene podatke o upisu dionica Izdavatelja u I. i II. krugu upisa dionica Izdavatelja, utvrđeno je da je Društvo za vlastiti račun upisalo dionice Izdavatelja u II. krugu upisa dionica Izdavatelja, podnošenjem četiri upisnice odnosno ponude. Tri ponude za upis dionica Izdavatelja podnesene su dana 06. srpnja 2011. odnosno prvi dan upisa dionica u II. krugu upisa dionica, dok je zadnja ponuda za upis dionica podnesena dana 11. srpnja 2011, odnosno zadnji dan upisa dionica u II. krugu.

Dalje, uvidom u navedene upisnice kojima je Društvo upisalo dionice Izdavatelja dana 06. srpnja 2011. i 11. srpnja 2011. utvrđeno je da su sve upisnice potpisali izvršni direktor Sektora riznice i investicijskog bankarstva Društva Ivan Žižić i član Uprave Društva Zoran Koščak.

Osim što su kao ovlaštene osobe Društva potpisali upisnice za upis dionica Izdavatelja za račun Društva, u provedenom postupku nadzora utvrđeno je da su Ivan Žižić i Zoran Koščak ujedno donosili odluke o upisu dionica Izdavatelja za račun Društva, broju upisanih dionica i ponuđenoj cijeni.

Prema podacima iz *Popisa zaposlenika Raiffeisenbank Austria d.d. koji imaju pristup bazi podataka o upisu i uplati dionica LKPC*, dostavljenog u postupku nadzora vidljivo je da su Ivan Žižić i Zoran Koščak imali sva ovlaštenja u Lotus notes bazi „*Prodaja dionica-Luka Ploče*“, posebno kreiranoj za potrebe javne ponude dionica Izdavatelja, a koja ovlaštenja su uključivala: pregled ponuda prema datumima, kanalu uplate, referentu, nazivu ponuditelja; pregled ponuditelja prema OIB-u, prezimenu/tvrtki, kategoriji ponuditelja (pravna/fizička osoba, kvalificirani/nekvalificirani ulagatelj), segmentu i računu ulagatelja koji se vodi kod SKDD-a; pregled uplata po ponuditelju i datumu uplate te unos novih ponuda.

Slijedom izloženog, u provedenom postupku nadzora nedvojbeno je utvrđeno, a Zapisnikom konstatirano da su osobe koje su imale uvid u sve podatke iz Knjige upisa koja se vodila u Lotus notes bazi „*Prodaja dionica-Luka Ploče*“ tijekom javne ponude dionica Izdavatelja ujedno donosile odluke o stjecanju dionica Izdavatelja za vlastiti račun Društva.

U provedenom postupku nadzora, nadalje je utvrđeno da su u upisnicama kojima je Društvo upisalo dionice Izdavatelja podnesenim prvog dana II. kruga upisa dionica (06. srpanj 2011.) ponuđene cijene u rasponu od 900,00 do 1.200,00 kn, dok je u upisnici podnesenoj zadnji dan II. kruga upisa dionica Izdavatelja (11. srpanj 2011.), ponuđena cijena u iznosu od 850,00 kn.

Valja istaknuti da je cijena koju je Društvo zadnji dan upisa dionica Izdavatelja ponudilo za ukupno 2.900 dionica Izdavatelja, odgovarala cijeni koja je nakon završetka upisa dionica Izdavatelja, predložena Izdavatelju i koja je u konačnici Odlukom Uprave Izdavatelja određena kao konačna cijena dionica Izdavatelja u postupku javne ponude dionica Izdavatelja.

Prema izjavi svjedoka Ivana Žižića, izvršnog direktora Sektora riznice i investicijskog bankarstva Društva, danoj na Zapisnik o saslušanju dana 02. rujna 2011, isti navodi da je limit za ulaganje Društva u dionice Izdavatelja iznosio 2.000.000 EUR te da su se prilikom određivanja cijene po kojoj će upisati dionice Izdavatelja zadnji dan upisa dionica (11. srpnja 2011.) rukovodili namjerom da upišu što više dionica, a da ipak ostanu unutar propisanog limita ulaganja, a pritom nisu htjeli upisati dionice po minimalnoj cijeni od 800,00 kn, pa su se odlučili za cijenu od 850,00 kn.

Uzimajući u obzir broj dionica i ponuđene cijene upisa (u rasponu od 900,00 do 1.200,00 kn) iz tri upisnice koje je Društvo podnijelo prvi dan II. kruga upisa dionica (06. srpanj 2011.), u provedenom postupku nadzora jednostavnim matematičkim izračunom, nedvojbeno je utvrđeno, a Zapisnikom i detaljno opisano, da je Društvo limit ulaganja u dionice Izdavatelja u iznosu od 2.000.000 EUR, iskoristilo prvi dan upisa dionica.

Unatoč tome, Društvo je zadnji dan II. kruga upisa dionica (11. srpanj 2011.) upisalo još 2.900 dionica Izdavatelja po cijeni od 850,00 kn. Pod pretpostavkom da je ponuđena cijena upisa za dionice koje je Društvo upisalo prvi dan upisa dionica Izdavatelja (06. srpanj 2011.) bila 850,00 kn (koju cijenu je Društvo ponudilo zadnji dan upisa dionica i koja je ujedno konačna cijena), matematičkim izračunom je utvrđeno, a Zapisnikom opisano, da je do propisanog limita ulaganja u dionice Izdavatelja (po cijeni od 850,00 kn po dionici) preostalo upravo 2.900 dionica, koje je Društvo upisalo zadnji dan upisa dionica Izdavatelja.

S tim u vezi, Društvo u Prigovoru navodi da limit ulaganja u dionice Izdavatelja niti u jednom trenutku nije prekoračen jer je na dan uplate za dionice Izdavatelja (15. srpanj 2011.) Društvo bilo unutar propisanog limita. Ovdje valja napomenuti da ukoliko se uzme u obzir konačna cijena upisa od 850,00 kn i sve dionice Izdavatelja koje je Društvo upisalo za vlastiti račun isto je bilo unutar propisanog limita ulaganja što Agencija ne osporava.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi da je Knjiga upisa na dan 11. srpnja 2011. kada je donesena odluka o upisu dodatnih dionica u odnosu na dan 06. srpnja 2011. kada je Društvo podnijelo tri ponude za upis dionica Izdavatelja za vlastiti račun nije otkrivala nikakve materijalno značajne informacije te da je tržišnim rječnikom ista bila „prazna“ jer je za potpuni uspjeh izdanja trebalo upisati još 149.287 dionica Izdavatelja.

Iz tog razloga je Društvo, kako dalje navodi u Prigovoru, uzimajući u obzir interne izračune koji su izrađeni temeljem subjektivne procjene potencijalne potražnje za dionicama Izdavatelja i stanja Knjige upisa, a sve s ciljem uspješne realizacije navedene transakcije odnosno uspješnog izdanja dionica Izdavatelja dalo ponudu za upis dodatnih 2.900 dionica Izdavatelja po cijeni od 850,00 kn.

Neslužbenim internim izračunom Društva o potencijalnoj potražnji za dionicama, kako je utvrđeno u postupku nadzora, iskazani su podaci o broju dionica i/ili okvirnoj cijeni kojoj bi određeni kvalificirani ulagatelji upisali dionice Izdavatelja u II. krugu upisa dionica.

Međutim navedeni izračun, nije, kako tvrdi Društvo, *izrađen na temelju subjektivne procjene*, već je u provedenom postupku nadzora, utvrđeno, a Zapisnikom i konstatirano, da je isti izrađen na temelju saznanja Društva o okvirnom broju dionica i/ili cijeni dionica koje namjeravaju upisati odnosno ponuditi određeni kvalificirani ulagatelji.

Dakle, osim podataka iz Knjige upisa, ovlaštene osobe Društva su prilikom donošenja odluke o upisu dionica Izdavatelja za vlastiti račun Društva, imale saznanja o namjeri upisa dionica Izdavatelja od strane određenih kvalificiranih ulagatelja odnosno o broju dionica i/ili okvirnoj cijeni po kojoj bi određeni kvalificirani ulagatelji upisali dionice Izdavatelja u II. krugu upisa dionica.

Upravo na temelju navedenih informacija i saznanja, koje su bile poznate samo osobama uključenim u navedeni postupak, a koje se informacije u smislu odredbe članka 455. stavak 1. ZTK-a smatraju povlaštenim informacijama, donesena je odluka o upisu dodatnih 2.900 dionica Izdavatelja za vlastiti račun Društva.

U Prigovoru Društvo navodi da je dalo ponudu za upis dodatnih 2.900 dionica Izdavatelja po cijeni od 850,00 kn s ciljem uspješne realizacije navedene transakcije odnosno uspješnog izdanja dionica Izdavatelja.

Kako je ponuda za upis 2.900 dionica Izdavatelja dana u trenutku kada je za uspješno izdanje dionica bio potreban upis čak 149.287 dionica, navedeni upis dionica Izdavatelja za vlastiti račun Društva nije mogao imati učinak na uspješnost izdanja pa Agencija navedeni navod smatra neosnovanim.

III/ U provedenom postupku nadzora pregledom relevantne dokumentacije, utvrđeno je da je sukob interesa u Društvu reguliran *Politikom upravljanja sukobom interesa*. Navedenom politikom propisano je da sukob interesa nadzire Ured za sukladnost Društva.

Internom *Politikom upravljanja sukobom interesa* kod alokacije novog izdanja koji preferira Društvo kao investitora propisan je obrambeni postupak i to uspostava tzv. „Kineskog zida“ između strukturiranja transakcije i trgovanja za vlastiti račun Društva. S tim u vezi, u očitovanju Ureda za sukladnost isti potvrđuje da „za zaštitu od sukoba interesa koji bi bio štetan za klijenta u poslovima IPO-a navedeni interni akt predviđa uspostavu „Kineskih zidova“ i fizičko grupiranje različitih poslova u različitim direkcijama“.

Odredbom članka 1.2. (*Situacije u kojima postoji sukob interesa*) interne *Politike upravljanja sukobom interesa*, kao primjer sukoba interesa propisana je situacija kada Društvo u svoje ime i za svoj račun kupuje od klijenta ili prodaje klijentu financijske instrumente ili Društvo trguje u svoje ime i za svoj račun financijskim instrumentom, a istovremeno raspolaže povlaštenim informacijama vezanim za taj financijski instrument.

Polazeći od naprijed opisanih utvrđenja u provedenom postupku nadzora i citiranih odredbi interne politike Društva, nedvojbeno je utvrđeno da Društvo u konkretnom slučaju:

- prilikom trgovanja za vlastiti račun dionicama Izdavatelja za kojeg je ujedno pružalo uslugu ponude, odnosno prodaje dionica bez obveze otkupa, nije uspostavilo „kineske zidove“, kako je to propisalo navedenom internom politikom;

- prilikom podnošenja ponude za upis 2.900 dionica zadnji dan upisa dionica Izdavatelja, osobe koje su donosile odluku o trgovanju za vlastiti račun Društva ujedno su raspolagale informacijama vezanim za upis dionica Izdavatelja, a koje se smatraju povlaštenim informacijama.

Osim što nije upravljalo sukobom interesa kako je to propisano internom *Politikom upravljanja sukobom interesa*, uspostavom „kineskih zidova“ između pružanja investicijske usluge ponude, odnosno prodaje dionica za račun Izdavatelja i istovremenog trgovanja za vlastiti račun Društva dionicama Izdavatelja i kontrolom protoka informacija prikupljenih pružanjem navedene usluge za račun Izdavatelja, u provedenom postupku nadzora je utvrđeno da Društvo opisane situacije nije niti prepoznalo kao sukob interesa odnosno potencijalni sukob interesa.

Tako Društvo u Prigovoru navodi da podnošenjem ponude zadnji dan upisa dionica Izdavatelja po cijeni od 850,00 kn nije bio u sukobu interesa niti s Izdavateljem jer je interes Izdavatelja da izdanje dionica bude uspješno i da prikupi sredstva niti je bio u sukobu interesa s ostalim sudionicima tržišta jer se radilo o samo 1,4% izdanja dionica.

Ovdje prije svega valja istaknuti da je u smislu odredbe članka 38. ZTK-a Društvo bilo obvezno primjenjivati organizacijske i administrativne mjere za upravljanje sukobom interesa propisane *Politikom upravljanja sukobom interesa* i provoditi propisani postupak upravljanja sukobom interesa.

Dakle, neovisno o učinku upisa dionica Izdavatelja na cjelokupno izdanje, Društvo je bilo obvezno osigurati da osobe uključene u različite poslovne aktivnosti, u konkretnom slučaju pružanje usluge ponude, odnosno prodaje dionica Izdavatelja i trgovanja za vlastiti račun Društva dionicama Izdavatelja, a koje uključuju *potencijalni sukob interesa*, obavljaju te aktivnosti neovisno. Osim toga, u slučaju potencijalnog sukoba interesa Društvo je bilo obvezno primijeniti postupak propisan internom *Politikom upravljanja sukobom interesa*, međutim, u provedenom postupku nadzora je utvrđeno da Društvo nije provelo propisani postupak.

IV/ U provedenom postupku nadzora nadalje je utvrđeno, a Zapisnikom i detaljno opisano da je za 7 (sedam) upisnika u I. krugu upisa dionica i 2 (dva) upisnika u II. krugu upisa dionica izvršena pogrešna alokacija novih dionica Izdavatelja, odnosno da Društvo, prilikom alokacije dionica Izdavatelja upisnicima nije postupalo u skladu s odredbom 31.1.8. (*Način i vremensko razdoblje uplate dionica*) jedinstvenog prospekta javne ponude dionica Izdavatelja, kojom odredbom je propisana alokacija dionica upisnicima.

U podnesku od 01. kolovoza 2011. Društvo se na traženje Agencije očitovalo da je prilikom alokacije novih dionica Izdavatelja određenim upisnicima došlo do neispravnog tumačenja navoda iz navedene odredbe jedinstvenog prospekta javne ponude dionica Izdavatelja. U daljnjem postupku nadzora utvrđeno je da je Društvo otklonilo navedene nepravilnosti naknadnom alokacijom dionica Izdavatelja sukladno navedenoj odredbi jedinstvenog prospekta javne ponude dionica Izdavatelja.

V/ Kada Agencija tijekom nadzora utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti koje predstavljaju povredu odredbi ZTK-a, a priroda i opseg utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti nema značajan utjecaj i posljedice, Agencija je na temelju odredbe članka 257. stavak 2. ZTK-a ovlaštena umjesto nadzorne mjere iz članka 258. ZTK-a izreći javnu opomenu investicijskom društvu.

Pri obavljanju nadzora nad poslovanjem kreditne institucije, u svezi s pružanjem investicijskih usluga i obavljanjem aktivnosti, Agencija sukladno odredbi članka 247. stavak 6. ZTK-a može kreditnoj

instituciji naložiti nadzorne mjere iz članaka 257. do 261. ZTK-a, kao i posebne nadzorne mjere iz članka 262. ZTK-a.

Kako je u provedenom postupku nadzora utvrđeno da Društvo prilikom pružanja investicijske usluge provedbe ponude dionica Izdavatelja bez obveze otkupa u smislu odredbe članka 38. ZTK-a nije primjenjivalo mjere i postupke za upravljanje sukobom interesa propisane internom *Politikom upravljanja sukobom interesa* te da opisano postupanje nije imalo značajan utjecaj i posljedice na postupak javne ponude dionica Izdavatelja, valjalo je na temelju odredbe članka 257. stavak 2. ZTK-a odlučiti kao u točki 1. izreke ovog rješenja.

VI/ Sukladno odredbi članka 8. stavak 3. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, ovo rješenje objavit će se u Narodnim novinama.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka ovog rješenja.

ČLAN UPRAVE

Ivo Šulenta

Dostaviti:

1. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb, Petrinjska 59
2. Pismohrana, ovdje